

ГРАЖДАНСКИ СЪВЕТ
КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ № 44
от заседание на Гражданския съвет към ВСС,
проведено на 24.11.2017 г.

Днес, 24 ноември 2017 г., петък, от 09:30 ч. в Пресцентъра на ВСС в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, се проведе заседание на Гражданския съвет към ВСС, на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Мария Карагъзова – съпредседател на Гражданския съвет от НПО (председател на Асоциация „Форум”);

Г-жа Татяна Лисичкова – правен експерт на Асоциация „Форум”, упълномощена за днешното заседание да представлява БА ВЛЕК;

Г-н Венцислав Люнгов – член на УС на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители;

Г-жа Илияна Чернева – член на УС на Българска асоциация на съдиите по вписванията;

Г-н Иван Георгиев – Институт за пазарна икономика;

Г-н Христо Колев – секретар на колегията СО – СГП – Камара на следователите в България;

Г-жа Светла Дерменджиева – председател на УС на Камарата на независимите оценители в България;

Г-жа Даниела Илиева – председател на УС на Национално сдружение на съдебните служители;

Г-н Любомир Герджиков – изпълнителен член на УС на Сдружение „СЕФИТА“;

Г-жа Емилия Петрова – изпълнителен член на УС на Сдружение „СЕФИТА“;

Г-н Николай Гунчев – зам.-председател на Съюза на юристите в България;

Г-н Николай Михайлов – председател на Съюза на младите юристи;

Г-н Георги Ангелов – зам.-председател на УС на Съюза на съдебните заседатели в България.

Гости на заседанието:

Г-жа Десислава Ахладова – зам.-министър на правосъдието;

Г-жа Миглена Тачева – директор на НИП, ръководител на Експертна работна група със задача извършване на мониторинг и анализ на прилагането на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“, професионално направление „юрист“.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Реформата в юридическото образование
докладчик: Институт за пазарна икономика;
2. Организационни въпроси.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добро утро, уважаеми колеги.

Темата, която ще разгледаме в днешното заседание, е за юридическото образование. Тя е заложена в Годишния ни план за 2017 г., който следваме.

Наши гости днес са г-жа Ахладова – зам.-министър на правосъдието и г-жа Тачева – директор на НИП. Очакваме още г-жа Петя Кабакчиева – председател на Акредитационния център към Националната агенция за оценяване и акредитация към Министерски съвет, досега тази позиция беше заемана от проф. Биолчев. Отправили сме покана и към Комисията по образование и наука към 44-то Народно събрание на Република България, от където очакваме представител.

Темата беше предложена от ИПИ като тема, която е важна, актуална и проблемна. Затова сега давам думата на г-н Иван Георгиев за представяне на позицията, която организацията изразява.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Благодаря. Добро утро на уважаемите гости и на уважаемите членове на Гражданския съвет към ВСС.

Когато приемахме Годишния план на ГС към ВСС, Наредбата все още беше проект на сайта на МП. Приемайки през м. януари Годишния план не знаехме, че тя ще бъде приета в късната пролет на тази година. Не знаехме, че това ще бъде и тема в Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система към МП. За съжаление се налага тук да „претоплим“ темата, която преди 2 – 3 седмици разглеждахме в МП.

Като цяло ИПИ може да изрази позиция, но тя не е толкова важна. Ще се опитам пред вас да маркирам основните елементи, които се промениха в Наредбата.

Първо – Наредбата не доведе до разрешение за всички страни по благоприятен начин. Знаем, че нивото на юридическото образование в България е лишено от основна практическа насоченост. Голяма част от съвременния материал не е заложен в изучаването. Като пример мога да кажа, че устройството и организацията на съдебната власт, които залегнаха като специфична цел в Стратегията за съдебна реформа, като промяна в учебния план за юридическото образование отново изпаднаха – не намериха своето достойно място.

Засегнатите страни. Като цяло интересът на обществото е да има по-добри юристи, за да могат гражданите и бизнеса да получават по-добра защита на правата и на своите интереси. От своя страна пък университетите имат интерес да приемат - при сега установения модел на висшето образование, кой колкото се може повече студенти, за да получат по-голямо финансиране. Позицията на държавата тук е доста странна - в Стратегията са заложили едни проблеми, които трябва да намерят свое решение.

Въпреки това на година продължават да се обучават около 2 000 бр. студенти по специалност „Право“ във висшите училища в България, от които 1 340 бр. са с държавна субсидия, което е сериозен проблем. Когато се иска да се намали количеството на студентите и съответно може би със същия бюджет да се подобри качеството на обучението, е абсурдно да се финансира около 70% от приема. Пазарът потвърждава наличието на безработни юристи, които дори се регистрират в Бюрата по труда – проверихме данни.

Отделно от това основният замисъл, както на Стратегията за съдебна реформа, така и на изготвения Доклад от МП от м. октомври 2015 г., беше все пак да се уеднаквят стандартите в българските университети. Моделът за това, което беше предложен като заключение в Доклада, изготвен именно от г-жа Петя Кабакчиева, е да се въведе единен стандарт за държавния изпит.

За сметка на това фундаменталният проблем не беше решен, като се предприе реформа в периферията и никакви изменения в центъра.

Основно можем да кажем какво реално се е променило. Като особен успех, обявен по време на Служебното правителство, е отпадането на задочното обучение по

специалност „Право“. Това беше най-гръмка манифестирано пред обществото като сериозно достижение. Лично аз, персонално и ИПИ, като организация, не подкрепяме този елемент от реформата. Той показва, че когато държавата не може да намери добри механизми да контролира едни процеси, тя просто решава да ги преустанови или закрие. Това не е добро решение, тъй като от процеса на обучение изпадат голяма част – деца от по-бедни семейства, които биха искали да учат по специалност „Право“. Отделно от това аз – като завършил Софийския университет, мога да кажа, че програмата на специалност „Право“ не е съобразена така, че по време на обучението си студентът да може да финансира с някаква допълнителна работа следването си. Програмата е изключително разхвърляна и не позволява – трябва или да отсъстваш от определени лекции или упражнения, за да работиш, или трябва да се посветиш изцяло на следването си, което те лишава от практика и допълнителни средства. При тези условия отпадането на задочното обучение се явява сериозен проблем.

Добрите неща, които се случиха и са сериозни показатели са, че беше позволено на юридическите факултети - студенти, завършили магистърското си образование по специалност „Право“, да преминат през специализирани курсове редовни и задочни магистратури в рамките на 3 семестъра. Беше забранено обучението във филиали на юридическите факултети, което е достижение на новоприетата и невлязла още в сила Наредба. Увеличи се хорариума по определени дисциплини – „Международно и публично право“, „Административно право“ беше разделено на обща и особена част, „Вещо право“ също е с увеличен хорариум, както и „Наказателен процес“ и „Данъчно право“.

Отново мога да подчертая, че една от специфичните цели по Стратегията, която имаше за цел да повиши етико-правното отношение на студентите към специалността „Право“ чрез по-задълбочено изучаване на замисъла и основните функции на съдебната власт, ролята на съдиите, прокурорите и следователите, не намери място в Наредбата. На сайта на Съюза на съдиите в България може да бъде открит безплатен достъп на публикувано учебно ръководство за организация и устройство на съдебната власт. За съжаление то няма да намери практическо измерение в обучението, а може би ще се преподава като факултативна дисциплина. Знаем също, че факултативните дисциплини не дават кредити и много малко студенти се стремят да ги запишат като дисциплини.

Като положително достижение бихме оценили и това, че стажът в юридическото образование, който се провежда между 2-ри и 4-ти курс, бе повишен от две на четири седмици със задължението да се провежда успоредно с провеждане на обучението. По мое време, когато аз бях студент, стажът беше само две седмици, без провеждане на лекции и упражнения, всички студенти бяха дезинтересирани и организацията му се свеждаше до едно хаотично събиране на подписи от държавни и съдебни институции. Да се надяваме, че сега това изменение ще даде, макар и малък, но добър резултат.

Безспорно, гледайки не само през призмата на университетите, държавата и бизнеса, които се нуждаят от добри юристи, а и през очите на студентите, можем да кажем, че някои техни основни права, които и Софийски университет, за съжаление,

нарушаваше, бяха припознати от Наредбата – правото да бъде публикуван решението на казуса от държавния изпит на сайта на университета един ден след провеждане на изпита, гарантира се възможността да разгледат писмената си работа и да се уверят от къде произлизат евентуалните им грешки – въпреки, че самите резултати от изпита не подлежат на преразглеждане.

За съжаление основният проблем тази снимка, която съм публикувал е от един справочник с реформа на юридическото образование от 2005 г., който е бил приет като някакъв особен наръчник, който е трябвало да бъде следван. Целите му изцяло преповтарят целите, заложи в Стратегията за съдебна реформа. Преповтарят се и заключенията от Доклада на МП от 2015 г. За съжаление резултатите отново не са налице.

Идеята да бъде въведен единен стандарт на държавния изпит чрез централизираното му провеждане за всички юридически факултети не се случи и с последните изменения. Бяха приети някои много леки корекции в състава на изпитните комисии и във възможността какво студентите могат да ползват по време на самата экзаменация. Но единния държавен изпит, който основна цел – повтарям още веднъж, на Реформата и на получените констатации не беше възприет. Вероятно причините за това са много и по-скоро ние, приемайки като основание, от тук можем да започнем дискусията – може би тук трябва да ги кажем, и да решим има воля, както от страна на неправителствения сектор – на представените тук непрофесионални организации, както и в лицето на НИП, да вървим към някакви по-целенасочени резултати, а не да атакуваме периферията без да разглеждаме фундаменталните проблеми в юридическото образование.

Опитах се накратко да ви изложа промените в Наредбата за единните държавни изисквания. Предлагам да преминем към дискусия. Ако имате въпроси, на които съм способен да отговоря, моля, заповядайте.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Георгиев. Имаме подготвено още едно становище – Съюзът на младите юристи. Заповядайте, г-н Михайлов.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Благодаря. Ще акцентирам върху няколко проблема, които ние с колегите сме извели, като правя уговорката, че ми се иска след като приключи днешната дискусия, с колегите да подготвим по-задълбочено становище, което в последствие – в рамките на следващата седмица, да изпратим до всички вас и на следващото заседание да се прецени, може да се подложи и на гласуване, и вече да се внесе.

На първо място това, за което се борихме, така да се каже, в новата Наредба до голяма степен се случи. Това беше повишаване на прозрачността при провеждане на изпитите, защото там имаше сериозни проблеми. Това е едно от положителните неща, които успя новата Наредба да урегулира.

Другата промяна, за която ние настоявахме, беше въвеждането на единния държавен изпит като един общ критерий, за да спрат спекулациите, че в различните университети излизат юристи с различно ниво на знания, после да се казва кой университет колко е добър и в самите университети студентите да бъдат настройвани едни срещу други още по време на обучението си – защото и този процес тече и той е изключително притеснителен.

Затова ние счетохме, че най-правилният начин е да има единен държавен изпит, едно ниво на изхода на вече образователната система, което да определи кой е наистина е достигнал необходимите знания, за да стане юрист и кой – съответно, няма да може. За съжаление това не се случи, както каза и колегата, в най-оптималния вариант. Беше наречен „единен държавен изпит“ в новата Наредба, но той по същността си не е единен.

Това, което ние виждаме също като проблем е още от приема. С оглед на чл. 2 от Наредбата за конкурсите, с които се кандидатства, конкурсните изпити проверяват нивото на владеене на български книжовен език, хуманитарна култура и аналитичните способности на кандидатите. Практически към момента във всички юридически факултети в страната хуманитарната култура и аналитичните способности на кандидатите се преценяват само и единствено с оглед на показаните знания на изпита по история на българската държава. Освен това изпитите по тази дисциплина се извършват по различен начин. В някои факултети се ползва развиването на теми, а в други – решаването на тестове. Така, че ние считаме, че това е, меко казано, остарял метод, който не е обективен критерий за оценяване способностите и потенциала на кандидатите. В Европа и САЩ от десетилетия се прилагат различни форми, в които се взаимстват въпроси, свързани с логическото, критично и аналитично мислене. Тези добри практики според нас е хубаво да се пренесат и в нашето висше образование.

Минималния хорариум и задължителните учебни дисциплини са вторият основен въпрос, който считаме за важен. Общеизвестна тайна е, че хорариумът не отговаря на реалния базисен минимум от познания по различните юридически дисциплини. В много от сегашните учебни планове от различни юридически факултети липсват дисциплини с огромна практическа насоченост и търсене на кадри с позиции, например като „Застрахователно право“, „Потребителско право“, „Търговска несъстоятелност“, „Обществени поръчки“ - сектори, които в момента търпят в момента бързо развитие с оглед темпа на развитие на обществото. Също така виждаме като проблем основните дисциплини като „Търговско право“, „Облигационно право“, „Гражданско-процесуално право“, „Семейно и наследствено право“ – при тях има много занижен хорариум и студентите трудно успяват за толкова малко време да навлязат в същинската материя. Особено за „Семейно и наследствено право“ ние считаме, че то трябва да бъде разделено на две дисциплини и да се учи поотделно – семейно и наследствено, защото е твърде обемно и е различно по същността. Така, че в тази посока също предлагаме занапред да се мисли като промяна.

Третият въпрос е липсата на специализация, която всеки изтъква, както каза и колегата. Заложено е вече да има допълнителна специализация чрез магистратурите, но ние считаме, че това трябва да се разшири като възможност и както е в повечето европейски страни, българското правно образование да бъде разделено на две степени – бакалавърска и магистърска. Има достатъчно голяма палитра от професии, в които трябва да работят юристи, но тези юристи не е необходимо да имат процесуално представителство. Затова в този сегмент може да бъдат обучавани юристи с бакалавърска степен, а който иска да упражнява професии като адвокат, като магистрат, той да завърши магистратура или да се профилира в някой от отраслите, като например „Данъчно право“ или други по-специфични материи, за които малко специалисти към момента са подготвени.

Това са трите пункта, които сме набелязали. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Михайлов. СЮБ също работят много активно по темата за юридическото образование в България. Те са публикували становището на сайта си. Днес тук е г-н Гунчев – зам.-председател на СЮБ, който ще ни представи по-важните моменти. Заповядайте, г-н Гунчев.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Благодаря. Освен, че сме публикувани на сайта декларацията си, ще маркирам само няколко неща.

Съдия съм във ВАС и като такъв участвам в изпитни комисии за държавни изпити по публично-правни науки. На първият държавен изпит, на който отидох, си помислих, че така се е случило. Не искам да давам оценка на нито един факултет, но с течение на времето, вече 8 години участвам в такива изпити, все повече се обезсърчавам. Не съм представителна извадка, за да правя оценки на юридическото образование, но както знаете в България има 9 правни факултета – 6 държавни и 3 частни. Шест от тях не са създадени съгласно Закона за висшето образование. Националната агенция по оценяване и акредитация, въпреки оценките, които им дава и своеобразния мониторинг, който им прави, до сега не е отнело акредитацията на нито един. Хубав пример са всеобщите изпити за млади адвокати, на които се явяват около 1 400 млади юристи годишно. Успеваемостта на този изпит ежегодно е под 25%, половината факултети имат нулева успеваемост. Това е на база статистика.

Имаме от СЮБ няколко конкретни предложения. Едното беше отправено още преди, но не влезе в тази Наредба. За единния държавен изпит, не по принцип, предложихме да се прави писмения анонимен държавен изпит на национално ниво на две сесии през годината. Не може когато си обучител и преподаваш в даден университет, след това да си изпитваш студентите и сам да си дадеш лоша оценка на това, което си произвел през годините. Няма как да се случи.

Освен това ние не можем да го решим по този начин, но предполагам, че в тази Наредба, доколкото ни отговаря на целите на Актуализираната стратегия, има смисъл, който би трябвало да има. Не й давам оценка в момента, защото нямам това право. Може би е добре да се предложи на ВСС да предложи на Министерството да се

направи една работна група – преди да е влязла в сила, защото тя влиза в сила от новата учебна 2018/2019 г., да се „вкарат“ няколко разумни корекции. Специално СЮБ, ако се създаден такава работна група, с удоволствие ще участваме в нея, ще дадем ангария – образно казано, по създаване на текстове в Наредбата, включително например за единния държавен изпит, за който говорим сега в момента. Такава практика има. Дори в Румъния, която все даваме за пример, там има такава практика. Даже там бяха създали още по-рестриктивна система, защото те в един момент имаха 26 000 студента завършваха годишно при 42 правни факултета. Те го решиха по друг начин, не знам дали още действа, но въведоха една система, с която при единен държавен изпит първите 500 студента по точки, на база от 100 бр. точки, те взимат държавния изпит. Другите се явяват догодина, но така се натрупват много студенти. Не казвам, че тази система е удачна, но нямаме ли общи критерии, няма как да се случи по друг начин.

Това е предложението – да се създаде работна група, ако ВСС предложи на Министерството и Министерството приеме, докато е време да се внесат някакви разумни корекции. Т. е. нещо на практика да променим. Няма да е късно, защото Наредбата влиза в сила от учебната 2018/2019 г. Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Гунчев. Г-жо Ахладова, Вашият коментар?

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА: Благодаря. Ние още не знаем как функционира, приета е преди месец. Някой от приетите изменения не сме ги видели нагледно, за да вървим направо към промяна в Наредбата. От това, което чух, едната част – становищата, са разумни, но дайте някакви насоки – в каква насока да бъде, освен за държавния изпит.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Госпожо министър, това трябва да се отбележи, според мен, е факултетите – това го предложихме още преди, които не достигнат 30% успеваемост на единните държавни изпити, да им се отнема акредитацията.

МИГЛЕТА ТАЧЕВА: Защо да не е 35%, например, или 40%?

НИКОЛАЙ ГУТЧЕВ: Може да не е 30%, но да има критерии, при които по естествен път.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Отделно като бележка – субсидирането на 1 340 бр. студента от 2 000 бр. не е малко множо?! Основен проблем, който е припознат в Доклада на МП е, че е ниско възнаграждението на академичния състав и му се налага на мигрира постоянно от факултет на факултет. Ако се остави субсидията в този размер, а се намали бройката на приеманите студенти, ще останат повече пари на студент като финансов ресурс и съответно може да се повиши възнаграждението на преподавателите и те да отглеждат някакви свои правни школи, които ще докажат имат ли някакъв ефекти или не. Ако се намали субсидията ще престанат ангария да отиват едни пари, които не дават никакъв резултат накрая. Който е много стимулиран да учи право и не е бил приет по държавните критерии, ще си плаща за това. Това ще раздвижи малко и

пазара на юристи като цяло. Както знаем, пазарът на труда включва всички специфични професии.

Може би е добре да разгледаме добри практики. Аз лично съм припознал като добра немската правна образователна система, която дава възможност за явяване на държавен изпит до три пъти. Ако три пъти не се издържи успешно, следването е било напразно, жертват се 5 - 6 години от живота на човека и с това се приключва – няма повече достъп до экзаменация, която да даде статут. В немската образователна система е приет точковият модел от 0 до 11 точки. На 3 точки – изпита е издържан, от 3 до 7 точки – може да бъде съдебен помощник, юрисконсулт на търговско дружество и по-точно помощник-юрисконсулт. Никога не може да стане старши юрисконсулт. Между 7 и 11 точки се дава право да се впише в адвокатурата, да кандидатства за магистратско място или да стане главен юрисконсулт на търговско дружество. Това е доста обективен критерии, с който приключва следването и дава яснота кой къде се е класирал от тук насетне.

Основен проблем, който не засяга нито Доклада, нито Наредбата, е, че изпитите в университети не отговарят на преподаваното съдържание и метода на обучение. В Софийският университет имаме решаване на казус в държавния изпит или в част от семестриалните изпити, а на упражнения никога не решаваш казуси – преповтаря се една суха теория. Така студентът се оказва в една неблагоприятна ситуация на изхода на образованието си. Време е да се разпишат по-детайлно учебните стандарти в тази посока така, че да съответства изпита на съдържанието през годините.

Форматът, в който се организират упражненията, е абсолютно хаотичен. Пак, за съжаление, мога да кажа, че в Софийски университет упражненията не се провеждат, дори – без да се уведомяват студентите. Това трябва да влече някаква отговорност за преподавателския състав. Не може да се жертват огромни ресурси от страна на родителите, които издържат децата си и асистентите да не ходят на упражнения дори без да уведомяват! Контролът в крайна сметка – и от страна на МП, и на Министерство на образованието, и на Акредитационната комисия, трябва да бъде в тази посока. Постоянен контрол, не само с държавния изпит, а и в хода на обучението.

Това са неща, които можем да решим накратко и сега, преди да приемем някакъв сериозен нов модел, ако въобще има необходимост от него. Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодаря, г-н Георгиев. Г-жо Ахладова, заповядайте за коментар по въпросите.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Госпожо министър, позволете първо аз да отговоря.

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА: Разбира се, Вие сте председател на работната група, която сформирахме.

МИГЛЕТА ТАЧЕВА: Госпожо съпредседател, благодаря за поканата за участие.

По темата. Струва ми се, че тази дискуссия – да кажа, че е закъсняла, изпълнява се по план за работата на Гражданския съвет към ВСС или просто това трябва да се изпълни, което предполага, че Гражданския съвет към ВСС или новата структура, както и да се казва тя, трябва да помисли по теми, когато се приемат през м. януари към м. декември ако не са актуални, да не се коментират.

Без да влизам по същество на всяко едно от предложенията, ще бъда благодарна ако получа предложенията на Съюза на младите юристи, както и на ИПИ.

Част от участниците тук са участници в Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система при министъра на правосъдието. Там, само преди месец, обсъждахме варианта за създаване на работна група и беше взето решение да се създаде експертна такава, на която аз съм председател.

Моята идея - и съм изпратила писма до съответните институции, с които да направим наистина експертна работна група, да стъпим на всичко онова, което към момента е изследвано като анализи, становища, има доста добри доклади и конференции, които сме правили през годините и на неправителствения сектор, и на МП. В тази връзка не съм склонна да приема, че ако ВСС направи още една работна група, нещо ще променим. Според мен това, което трябва да направим е да стъпим на всичко, което към момента имаме, да направим един анализ на наредбите, които са действали като текстове, като предложения, да направим едно сравнително европейско изследване – някои от колегите казаха за немски модел, американски модел, румънски модел – добър или лош, но можем и от лошите практики да се учим, и всъщност да разработим една нова наредба.

Дори с тази идея, аз съм склонна да приема това, което и през годините сме коментирали – до определено ниво. Значи да разделим бакалавър – там да дадем до момента, който ни трябва за определени видове професии, да има магистратури няколко – кой колкото иска. Така ще облекчим работата и така ще бъде много полезно и за работа в НИП. Мога и от тази позиция да говоря, защото при нас идват колеги, които са от различни университети. Щом са минали този изпит, който е доста тежък – само за сравнение на последния изпит за кандидати за млади прокурори се явиха около 2 000 кандидата за 30 бр. места. Действително пазарът е огромен, търсенето не е толкова голямо и стигаме до това, което и колегата Георгиев каза за държавната политика в тази област. Но ако намалим броя, а това е с решение на МС – така се определят държавните поръчки, няма да се увеличат парите, защото парите следват студента. Т. е. един студент струва толкова лева, при толкова бройки – толкова суми се получават. Там трябва да се промени моделът. Не са толкова лесни и еднозначни нещата – да сложим тук два часа повече, тук да намалим три часа, да сложим задължително - например асистента като не дойде на упражненията да му сложим глоба или каквото и да е – това трябва да е въпрос на организация, а не на правна норма.

Затова – да очертаем кои са нормите от организационно естество на всеки университет, защото са различни тези девет юридически факултета. След това да кажем кое трябва да се промени законодателно на ниво наредба и да променим въобще модела на юридическото образование – Вие казахте правилно, ако има нужда от такава промяна.

Според мен единният държавен изпит – при положение, че говорим за електронно правосъдие, при положение, че говорим за някакви други работи към които се стремим, да говорим пак за хартии и да се решават казуси, някой да се явява в комисия – всичко да бъде пак субективно, хората са го измислили и го прилагат от много време, въпросът е в момента, в който ние имаме и техническата възможност това да го направим. Единният държавен изпит означава да зададеш еднакви критерии за всички девет факултета и тези еднакви критерии, ако можем да ограничим субективния фактор, ще бъде още по-добре. Даже не е въпросът в това студентите от Софийския университет да ги изпитват в Благоевград или обратно, защото всички или голяма част от преподавателите от Софийски университет преподават на по три места. Това няма да ни реши въпросът.

Затова, което аз предлагам и ако се съгласите, защото не виждам представител на ВСС така, че ние, гражданските организации каквото и да решим, все пак трябва да се припознае това от държавата, ако приемете този подход, от неправителствения сектор съм отправила покана само към СЮБ. Не защото не знам, че БИПИ от години работи за това, напротив, но защото смятам, че не можем да – ако искаме действително да стъпим на експертиза, разбира се г-жа Кабакчиева, разбира се министъра на правосъдието, защото тя е ресорния министър заедно с министъра на образованието, да дойдат колеги, които – от Министерството на образованието се занимават с висшето образование, защото трябва да отчетем и автономията на всеки един ВУЗ. Много, много неща трябва да се съобразят. Каква е моята логика. След като направи тези анализи, ще бъдат публично дискутирани и обсъждани с конкретни предложения и тези предложения вече спокойно могат да бъдат възложени на Съвета по законодателство и той да ги облече в една нова форма на наредба. Когато всички се съгласим – казвам „всички“ като държава и като гражданско общество, от какъв вид промяна имаме нужда в юридическото образование.

Сега да се съберем и да напишем за следващата учебна година. Първо дойдоха декани на Съвета по реформа, не става дума за стрес, една програма от днес за утре може да се промени – когато се обявява някакъв прием, трябва да се обяви приема по тази програма, която след това ще действа. Според мен няма да ни даде това нещо – да промени едни или два текста. Нека да започнем да го правим – поне от нас, което зависи, това законодателство както трябва да бъде. Да се направи един анализ, да се дадат съответните предложения и след това когато има одобрение за всичко, както трябва да го направим, мисля, че всеки един от нас има съответната експертиза. Колегите от СМЮ са членове на СЮБ така, че те през СЮБ могат да дадат всички онези предложения. Може би ще направим една страница или някакъв форум на страницата на НИП за дискусия като започнем да работим по-интензивно, защото към

момента чакаме да се попълни експертната група. Тя ще бъде не повече от 4 – 5 човека. Правим ли нещо по-голямо, става една „говорилня“ и няма резултати. Няма никаква пречка на всяко заседание, съобразно темата, която ще обсъждаме, да бъдат канени различни колеги и да изразяват становища. Това е моята позиция и ако това ви удовлетворява, предлагам в тази посока да действаме.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Безспорно.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Експертната група кога стартира своята работа и има ли срок, в който трябва да излезе със становище?

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Най-вероятно през м. януари следващата година. Не, няма срок. Ще припомня на колегите задачата на работната група – да извърши мониторинг и анализ по прилагането на Наредбата за единните държавни изисквания. Не съм привърженик на това вчера сме направили някаква промяна, била тя хубава или лоша – не коментирам това, достатъчна или недостатъчна – също не го коментирам, и веднага след три месеца да правим нова промяна без да сме видели как работи, дори с ясното съзнание да знаем как ще проработи или няма да проработи това нещо.

Има множество изследвания, имаме исторически традиции в областта на юридическото образование – нищо не започва от тази Наредба. Нека да направи анализ – ще го възложим на колеги при нас, тъй като няма бюджет Експертната група, всички ще работим доброволно така, че който иска да работи е добре дошъл със съответната експертиза, която притежава.

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА: Считам, че наистина на заседанието, на което се събрахме и присъстваха по-голяма част от неправителствените организации, председатели на ВКС, на ВСС, имаше представители и на НИП, и това решение, което се взе за създаването на такава експертна работна група би било полезно, защото има база, на която след това да стъпим. Разбира се след като експертната група приключи с работата си, тази работа може да се обсъди в заседание на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната реформа.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Задължително ще се обсъди.

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА: И в много широк формат ще се отрази кои от тези предложения са възприемат от вас, кои от тях и съответно не считате, че не би следвало да залегнат. Моето лично мнение, не ангажирам никой, е, че в момента да изменяме една наредба, която е приета през м. април и то да се отиде – както каза и г-жа Тачева, да изменение на няколко текста, едва ли ще постигне целения резултат, за който сме се събрали тук. Затова ви моля да дадете възможност на експертната група да свърши съответната работа, да анализира и европейското законодателство, за да се види как е уреден този въпрос в другите държави в Европейския съюз и да се прецени кои предложения са удачни за нашия модел. Благодаря.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Заповядайте за още коментари.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Изключително съм доволен да чуя това нещо от представителите на най-важните институции, които ще вземат основна роля в реформата. До преди няколко години като че ли нямаше такава воля да се случва цялостна реформа, да се преразгледа състоянието на висшето образование за специалността „Право“. Може би тази Наредба, която бе приета скоро, да не е най-съвършената, но тя все пак отвори вратата към вече по-актуалната и цялостна реформа на висшето образование. Затова аз лично изразявам моето удовлетворение от този процес, който предстои.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, трябва да се започне отнякъде. Това е и смисъла да се дискутира един и същ въпрос много пъти, защото колкото повече се говори, толкова повече застояли процеси започват да се задвижват. Щом като се говори от няколко места, че има проблем, идва време, в което настъпва момента да се осъществи движение.

Днешният протокол ще бъде изпратен, както всеки път, на Пленума на ВСС, извадки от протокола ще бъдат изпратени на МП и на г-жа Миглена Тачева, в качеството ѝ на председател на експертната работна група със задача за извършване на мониторинг и анализ на прилагането на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“, професионална квалификация „юрист“.

Г-н Герджиков иска думата, заповядайте.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Благодаря. Бих искал да попитам за малко пояснения. Виждам, че колегите от ИПИ отдавна работят по този въпрос и имат натрупани впечатления и опит. Доколкото разбирам проблемът е повече на изхода, а не чак толкова на входа. Въпреки, че и на входа има проблеми. Иска ми се да имаме малко информация за това от колко време съществува този проблем, това първо, и защо не се случва промяната? Тяхното впечатление, защото да не се случва нещо, вероятно има някаква причина.

Второто – в подкрепа на това, което каза г-жа Ахладова, иска ми се тази работна група, която се организира към МП, да стъпи повече на европейския опит. Както се казва – стига сме си гледали само в пъпа, като се опитваме да решаваме проблемите. Отдавна много от тези проблеми са намерили решение в другите страни от европейската общност така, че ако има възможност, ако информация - да се вземе предвид при решаването или при предложенията за решаване на проблема у нас. Ако ли не – разбира се, да се анализира опита и да се види кое е най-близко до това, което ни се иска да се случи в нашата страна.

Разбира се, иска ми се все пак, макар и да сме формирани от различни организации в Гражданския съвет, в крайна сметка да излезем с акт по това, което сме обсъдили и преценили като разумно да се предложи на вниманието на ВСС. Благодаря.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Ако може да отговоря на въпроса на г-н Герджиков. Регламентацията в настоящия модел на юридическото образование не е нова за България. През 1996 година е приета предишната Наредба, променяна е 9 пъти за двадесет и една години.

Проблемите са сериозно, но като че ли дълго време – поне това е моето впечатление, се е пазил интереса на университетите, без да се гледа основно водещия професионален и обществен интерес. Голям напредък е за нас, че в момента стоим и говорим, че има проблем. Според мен решение в този формат, който предлага г-жа Тачева, ще се намери. Ние го подкрепяме. Нямаме против това, че групата ще бъде по-тесен формат. Аз вярвам, че тя ще остане отворена за всяко едно предложение, което ѝ бъде представено и да бъде разгледано.

Проблемът с входа. При един либерален пазар на образование за съществуването на частни университети, държавата не може да контролира така строго приема и това е заложено и в Наредбата като условие, но може да контролира строго изхода. Кое то всеки един човек е достатъчно разумен да прецени какви усилия ще положи, за да покрие стриктните критерии на изхода. Лично аз не съм против тази система. На 19 годишен да сложиш толкова строг критерии за един студент и да му кажеш, че повече не може да покрие този критерии и да опита отново, е прекалено жестоко. Но от 19 годишен до 25 годишен, когато се провежда обучението, мисля, че е достатъчно зрял да осъзнае какво трябва да направи и на 25 години той вече да е успешен като един бъдещ действащ юрист. Благодаря.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Герджиков, имате ли коментар?

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Отговорът беше насочен повече за входа, а мен ме интересуваше кое причинява проблемите на изхода, защо до момента не се е случило това нещо?

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Много занижен контрол на изходната част. Който е завършил право, знае какво се случва.

ОТ ЗАЛАТА: Това е проблем на цялото висше образование. И не само на висшето.

/Говорят едновременно./

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Предлагам да формулираме становище, че Гражданският съвет подкрепя инициативата за създаване на работна експертна група, която да извърши анализ и мониторинг.

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА: Ще отбележа, че тя вече е създадена. Може да се каже, че Гражданският съвет към ВСС подкрепя създадената в Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната реформа експертна работна група със задача за извършване на мониторинг и анализ на

прилагането на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“, професионална квалификация „юрист“.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, съгласни сме и ще допълним, че изразяваме готовност за предложения след като анализа бъде направен. Подкрепяме инициативата за създаване на групата, готови сме да съдействаме и сътрудничим и когато анализа е готов, ще предоставим експертното си становище от всяка от организациите в състава на Гражданския съвет, която притежава експертиза по въпроса за юридическото образование.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: И в хода на действия също.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Предлагам да представяме текущи предложения, а не да се разширява състава и да се утежнява работата. От това, което се каза като идея – да бъде внасяно и текущо разглеждано.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Тъй като не съм член и не бих могла да формулирам предложение за решение, но ако желаете дайте мандат на СЮБ да изрази в експертната група становището на Гражданския съвет.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, като член на работната група.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Защото, когато ще работим по конкретни теми, ще търсим колеги, които имат експертиза, които са работили в един по-тесен сектор. Няма смисъл всички да се събирате и всеки път едно и също нещо да говорим, защото не е работещ модел. Всеки един от вас работи в дадени групи и знае за какво става дума.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, да дадем мандат на СЮБ да внася предложенията от Гражданския съвет.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Ако дадете мандат на СЮБ да изразява становищата по конкретни въпроси на Гражданския съвет, мисля, че това ще е достатъчно. Ще има широко обсъждане след това, първо на концепция на идеи и след това на текстове. Нека първо се обединим по идеите – трябва ли ни нов модел, какъв да бъде, прием, не прием, с изпит, без изпит, всички широка фуния, пък по-тясно да бъде – значи да обърнем фунията и всички да влизат, а на изхода да се стеснява фунията. Има много неща, които трябва да обмислим и да постигнем съгласие. Но мисля, че това е най-работещото – да дадете мандат на СЮБ. И да получавате информация.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да и ще имаме обратна връзка от СЮБ какво се случва.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Няма пречка когато решите да поканите представител на групата, който да докладва в Гражданския съвет за работата на групата.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Преди няколко години направихме Експертна кръгла маса точно по проблемите в юридическото образование. Тогава се изрази едно мнение, че всъщност на практика се „произвеждат“ некачествени специалисти.

/Говорят едновременно./

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Другото което се случва – например за 5 години обучение, аз смених три НПК и три НК. Въпросът не е в ученето, а колко често се изменя нормативната уредба.

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Да, това е другият проблем.

/Говорят едновременно./

МИГЛЕНА ТАЧЕВА: Уважаеми колеги, благодаря за поканата. Имам и други ангажименти за днес, затова ви пожелавам лека и ползотворна работа.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Благодарим за участието, г-жо Тачева, лек и приятен ден и на вас.

/Миглена Тачева и Даниела Илиева напускат залата./

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, нека да обсъдим текста на акта и да го гласуваме. Г-н Герджиков, заповядайте.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Подкрепяме предложението да бъде даден мандат на СЮБ с молба срещу тяхно задължение да ни информират.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Както и да приемат предложенията за разглеждане.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: На 8 декември имаме Централен съвет и ще запозная колегите с това решение, ще обсъдим конкретно с имена и срокове кой и как ще информира ГС към ВСС.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Колеги, моля да гласуваме акт на Гражданския съвет към ВСС със следния текст:

Гражданският съвет към ВСС, след проведено обсъждане, подкрепя дейността на създадената от Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система към Министерство на правосъдието Експертна работна група със задача извършване на мониторинг и анализ на прилагането на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“ и професионална квалификация „юрист“, с председател Миглена Тачева - директор на НИП, и дава мандат на Съюза на юристите в България, в качеството му на член на Експертната работна група, да изразява становища и да внася текущи предложения за обсъждане от името на Гражданския съвет към ВСС.

Съюзът на юристите в България следва да определи координатор за извършване на дейността по информирането и внасянето на становища и предложения на Гражданския съвет към ВСС.

Настоящият акт да бъде предоставен на Пленума на ВСС, за сведение.

Актът, ведно с извлечение от протокола, да бъде предоставен на Министерството на правосъдието и на Експертната работна група със задача извършване на мониторинг и анализ на прилагането на Наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалността „право“ и професионална квалификация „юрист“, по компетентност.

Който е съгласен с така предложения текст, моля да гласува.

гласуване: за – 13, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Колеги, бих искал да кажа няколко думи по отношение представеното от г-н Георгиев. Става въпрос за лошото или недоброто образование на лицата с юридическо образование и негативния ефект в съдебната система. Но ще се върна към това, което ние много пъти сме казвали, че съдебната система е система с перфектно образование да са юристите. Като подобряваме само елемент никога няма да се случи подобрене като цяло в полза на обществото.

Взимам повод от това, че скоро приключи в МП работата на работната група за изменение на Наредбата за вещите лица – както накратко се нарича. Там имаше предложения към ВСС – и ми се иска да го предложим във вид на акт от ГС към ВСС, специалистите, които се одобряват за вещи лица, да се изисква от тях поне минимално процесуално образование. Не като академично образование, но в някаква степен да са запознати като влезнат в съда какво се случва.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Къде ще получават това образование?

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Аз не предлагам да решим изцяло въпроса, защото така може да започнем една много дълга дискусия кой трябва да ги обучава. По-скоро препоръчително да се запише, за да се търсят формите на обучение. Трябва поне някакъв минимум да има сред тези специалисти, защото – пак казвам, и за образованието, за което говорим, за да има ефект този елемент от съдебната система.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вашето становище, което беше изпратено до всички нас във връзка с тази наредба, е качено на страницата на ГС към ВСС и е достъпно за абсолютно всички.

Колеги, приехме акта по т. 1, който ще бъде внесен в заседание на Пленума на ВСС и ще бъде публикуван. Друго по нея желаете ли да обсъдим? Г-н Гунчев, ще очакваме от СЮБ да ни информират какво решение сте взели по въпроса и кой ще е координатор.

ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА: Г-жо Карагъзова, благодаря за поканата за участие. Леко заседание.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жо Ахладова, благодарим Ви за участието. Желая Ви ползотворна работа.

/Десислава Ахладова напуска залата./

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Бих искал да допълня още нещо, което пропуснах, във връзка с шестмесечният стаж, провеждащ се след държавните изпити и съответно изпита за правоспособност. Ние виждаме там, че с тази наредба беше направен опит за подобряване на стажа, но не във формата, която е необходима.

Също така виждаме и един много сериозен проблем. Когато младите юристи завършат и държавата ги изпита и декларира чрез този изпит за правоспособност, че те вече могат да упражняват юридическа професия, след това се явяват други организации, които също провеждат изпити и става малко абсурдна ситуацията. Давам веднага пример с изпита за адвокати. Някои може да го считат за обективен критерий, но според нас това е един от най-субективните критерии за оценяване на младите юристи в България. На първо място защото – все още не съм чул от никоя от институциите, било то Министерство на образованието или Министерство на правосъдието, да каже, че след като те дадат своята оценка за това дали един юрист има необходимите качества да практикува, са съгласни, че тяхната оценка не е достатъчно меродавна в сравнение с оценката, например, на адвокатурата. Да се поставя адвокатурата един вид над държавата с това да си провежда изпит в гилдията – една гилдия да провежда изпит за това кой може да участва и практикува, при това свободна професия – тук става въпрос за свободна професия, каквато е адвокатурата.

Отделно от това изпитът е толкова непрозрачен, там има много по-тежки проблеми от тези, които бяха в провеждането на държавните изпити. Като се яви кандидат на изпит за адвокат, се решава тест, след което излиза списък само с тези, които са допуснати до следващ етап – решаване на казус. Нито излизат въпросите от теста с верните отговори непосредствено след изпита, нито се знае кой не е издържал по каква причина е това, т. е. колко верни и колко грешни отговора има.

Критерият е следния – за да се издържи първия етап – теста, трябва да има повече от 80% верни отговори на самия тест. Има списък само с имената на тези, които продължават, няма достъп до работите, никой от кандидатите не може да види, да сравни личния си труд – няма право на това. Системата за оценяване е доста субективна.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Може би мотивите им са в това, че, за да бъде един юрист адвокат, трябва да има необходимия ценз. Много са нещата.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Като условие да се членува в съсловна организация. В европейските страни има няколко критерия, за да практикува юрист като адвокат. Трябва да има завършено висше образование по специалност „Право“, да има необходимия стаж, да бъде член на съответната гилдия, като членството чрез членски внос или по какъв начин ще бъде уредено, това е въпрос на ръководството на гилдията. Но, както казвате, тук може да се преосмисли този висок материален.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Говоря по принцип. Барьерите, които се създават за влизане в една гилдия, много са комплексни нещата, не е само изпита как се провежда и оценява.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Да. Бих искал да кажа, че като държат студенти след завършването да имат стаж и държат изпит за правоспособност, защо този изпит за правоспособност не бъде така моделиран, че той да позволява едно ниво, което да дава право на студенти след това да упражняват професията „Адвокат“. Какъв е проблема за една свободна професия да се практикува от много юристи, какъв е проблема пазарът сам да отсява, на база на принципа на конкуренцията, кой е добър или не. Защо трябва една гилдия по изкуствен начин да се опитва да регулира този пазар.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Колега, всички е свързано с много неща, защото когато един адвокат се впише като „адвокат“ и стане член на съответната адвокатска колегия, съответната адвокатска колегия има вече отговорности по отношение на този адвокат. Знаете за дисциплинарната отговорност, за качеството на услугата, която предлага един адвокат така, че не е само да се практикува една професия. Знаете и за имуществената отговорност, която се носи. Може би затова се обвързали така нещата. Не знам мотивите, аз съм от последните етапи на вписване на адвокати, които се „разминахме“ с този изпит. Но винаги трябва да се мисли за това, защото, знаете много добре, че САК точно по критерия „юридически стаж“ стана пристан на много магистрати, които поради морални качества, бяха отстранени от системата. Може да има десет години юридически стаж, но етичните качества, които притежава юриста – как му дават право да се впише в колегията.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Именно, това също е заложено като изискване.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-н Михайлов, вие ще формулирате този проблем като становище и ще го предоставите на СЮБ. Те от своя страна ще го представят в работната група. Затова е важно следващия път да го изпишете като текст.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Да, още следващата седмица ще се постареем да го разпратим. Ние също ще бъдем на събирането на Централния съвет.

Другото, което бих искал да кажа е да внесе предложение от името на СМЮ на някое от следващите заседания на ГС към ВСС да разгледаме темата за необходимостта от реформа в адвокатурата в България. Както и г-жа Негенцова нееднократно е казвала, че без реформа в адвокатурата, няма как да говорим за цялостна съдебна реформа. Затова считаме, че е добре този въпрос да бъде поставен и да се говори по него. Както прецените.

ОТ ЗАЛАТА: Ние ли!?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Това може да се постави още на следващото заседание през м. декември, защото е тясно свързано с днешната тема.

И така, вече преминаваме към т. 2 – организационни въпроси, и за следващото заседание какъв да бъде дневния ред.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: По повод казаното за включване на тема в дневния ред – знаем, че адвокатските организации под една или друга форма отказаха да участват в настоящия Граждански съвет към ВСС, като считаха, че този формат на изразяване на мнение от тях не им приляга. Така, че въпросът е малко деликатен дали ние трябва да се захванем да осъждаме техни проблеми. Преценете го при определяне на дневния ред.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Има резон в казаното от г-н Герджиков.

НИКОЛАЙ МИХАЙЛОВ: Не става въпрос да осъждаме ръководството на адвокатурата, става въпрос да осъждаме статута на адвокатурата изобщо в България като такава и дали има необходимост от реформа и от промяна в Закона за адвокатурата. Което считам, че дори да не участва представител на Висшия адвокатски съвет или на някоя от колегиите, ние, като Граждански съвет, можем да разгледаме и да изразим мнение по въпроса.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Колега Михайлов, казвам го в смисъл, че при нас е възприета практика като се поставя една тема на обсъждане, някой да въвежда с няколко думи или да изразява становище по темата, която се разглежда. В случая кой от нас ще изрази мнението на адвокатите за проблемите, които има в тяхната общност. Може да излезе малко нелепо някоя произволна организация да говори за това без да е част от проблема или част от проблематиката. Това имах предвид.

По принцип нашето становище винаги е било, че съдебната система е система от елементи и е добре всичките да се подобряват. Затова, както по отношение на адвокатите, така и по отношение на останалите, все сме казвали едно и също – „Скоростта на кервана зависи от способностите на най-куцото магаре“, колкото и да бърза първата камила, ефект няма докато не се оправят всичките елементи. Ние сме „За“ това нещо, но е деликатен въпроса.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Изхождайки от думите на колегите, бих искал да кажа, че съм твърде скептичен, че това влиза в нашите правомощия и компетентност да се занимаваме с темата. Не защото не е важна, но този Граждански съвет все пак е към Висшия съдебен съвет. Нашите компетенции, доколкото ги има, са в съвсем друга насока. Мисля, че вместо да изпишем вежди, ще извадим очи. Самият факт, че ги осъждаме, ще дискредитира в някаква степен, не е наша тази работа, не че не е важно.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Другият вариант е да ги поканим.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Има законопроект за изменение на Закона за адвокатурата, които се осъждаха колегия по колегия в страната. Там са диаметрално противоположни мненията за решението.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Струва ми се, че това не е в нашите правомощия като Граждански съвет. Вие ще кажете. Темата е важна, така е, но вие ще кажете.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Аз бих подкрепил предложението на СМЮ, ако поканят представител на Висшия адвокатски съвет и организираме дискусия. Защо да не се повдигне темата, тя е сериозна. Знаем, че при една силна адвокатура реформата на българското правосъдие щеше да върви по съвсем друг начин. Когато една гилдия е малко по-мълчалива, резултатите са малко по-нелепи. Ако ги поканим, защо да не обсъдим тези проблеми?!

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: За да ги поканим, трябва да им поставим тема.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Добре, имаме предложение, ще формулираме тема, ще ги поканим и ще обсъдим. Не бих желал да ликвидираме инициативата им в зародиш. Ако желаете, предложете тема.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Всъщност следващото ни заседание, според Годишния план за 2017 г., е относно изработване на Годишна програма за 2018 г. Затова мисля, че ще е много подходящо и всеки от нас ще предложи своите теми, ще ги формулираме, ще бъдат обсъдени темите за годишния план от всички нас.

ОТ ЗАЛАТА: Съгласни сме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: И така темата за заседанието през м. декември е ясна. Моля ви предварително добре да помислите по въпроса и на самото заседание да направим списък на темите. Сега да помислим за дата.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Предлагам за 15 декември.

ОТ ЗАЛАТА: Съгласни сме.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре, следващото заседание на Гражданския съвет към ВСС ще бъде на 15.12.2017 г., петък, от 9:30 ч.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: На 19 декември ще има заседание за Актуализираната стратегия.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре.

Колеги, да преминем към един въпрос относно акта от миналото ни заседание. Какви са вашите предложения относно предложението за сътрудничество с работната група, която трябва да изработи правилата за работа на Съвета за партньорство? Защото ВСС го обвързва с нашата работа. Да търсим ли отново начини за контакт с тях?

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Извинете, но как ще търсим начин за работа при положение, че Съвета за партньорство трябва да включва професионални и магистратски организации!?

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, така е. Но ВСС отлага разглеждането на нашите въпроси докато не се сформира Съвета за партньорство.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Може да излезем с позиция да забързат работата си.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Имаме акт от предишното заседание, който представихме на вниманието на Пленума на ВСС с който заявихме, че сме готови да партнираме на работната група. Но решението беше акта да бъде отложен за разглеждане до приемането на правилата за работа на Съвета за партньорство и стартиране на неговата работа. Тук имаме представител на една от професионалните организации. Кажете моля, към вас обръщат ли се по някакъв начин.

ХРИСТО КОЛЕВ: Аз лично за сега не знам.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Извинете ме за изразената позиция, но аз съм и член на Управителния съвет на Съюза на съдиите в България, който Съюз напусна Гражданския съвет към ВСС. Никога, по никакъв повод, поне предишния състав на ВСС, не е търсил съдействие. Винаги е било еднопосочно. Независимо какво ще е решението, какво ще се прави и т. н. – винаги е било еднопосочно. Все пак този състав на ВСС е нов и нека се опитаме да стимулираме едно такова сътрудничество. Разбира се в закона се въведоха едни критерии, които не знам колко организации ще могат да изпълнят. Ние ги изпълняваме, за сега със сигурност ги изпълняват само Съюза на съдиите в България.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Има данни на сайта на ВСС.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Надявам се и другите организации да успеят, като тук, може би, един коректен „аршин“ трябва да се въведе по отношение на Асоциацията на българските административни съдии, защото потенциалните им членове се формират от административни съдии. Вероятно ако са били от всички съдии, коректно и те са го изпълнили. Предполагам, че и другите са го изпълнили, и другите колеги ще успеят.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, разбрахме. Но въпросът е дали обратна връзка с тази работна група, покана към съсловните организации.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Към Съюза на съдиите в България не е имало. За другите колеги също не знам.

ХРИСТО КОЛЕВ: Поканите по принцип се отправят към председателя на организацията. Възможно е председателят на Камарата да е запознат.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, но понеже вие сте представители, ако може да ни информирате.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Колеги, това го обсъждахме на предишното заседание. Ние нямаме по закон пресечни точки с новия Съвет, който се учредява. Изразихме добро желание да помогнем при съставянето на правилника, ако, разбира се, се обърнат към нас. Не виждам логика в това да е мотив несъздаването на този Съвет за

пречка за нашата работа. Затова бих предложил, ако не възразявате г-жо Карагъзова, да се поиска лична среща с г-н Магдалинчев, на която Вие и още двама представители да разговаряте по въпроса. Хубаво е да отнесем въпроса писмено, но нека да има и разговор.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Предложението е приемливо за избирането на още двама представители на ГС към ВСС за среща. Аз вече се срещнах с главния секретар на ВСС, той беше и на наше заседание, чрез него предоставяме актовете на ГС към ВСС за разглеждане в заседание на Пленума на ВСС и те биват включвани в дневния ред. Но решението по точката е следното, цитирам: „Относно писмо на Мария Карагъзова – съпредседател на ГС към ВСС от страна на НПО, относно разглеждане на Акт № 90/27.10.2017 г., приет на заседание на 27.10.2017 г. на ГС към ВСС, Пленумът на ВСС реши: отлага разглеждането на точката до приемане на Наредбата за статута на Съвета по партньорство.“

/Говорят едновременно./

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Колеги, затова дадох и предложението за разговор от излъчени от страна на ГС към ВСС представители, които заедно със съпредседателя на ГС към ВСС от страна на НПО с представляващия на ВСС.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Предложението е приемливо и затова ви приканвам да изберем два представители за една такава среща.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Г-жо Карагъзова, в предходното заседание г-н Славов изрази готовност и съгласие в рамките на една седмица да помогне с написването на писмо до ВСС, в което мотивирано да се изложи нуждата от излъчване на съпредседател на ГС към ВСС от страна на ВСС и необвързването ни със Съвета за партньорство, тъй като има акт на Министерски съвет, има акт на Народното събрание – вменени задължения. ВСС реши, че продължава дейността на предния, а ГС към ВСС е създаден с решение на предходния състав на ВСС. И с оглед на ефективната дейност на ГС към ВСС да излъчат съпредседател на ГС към ВСС от страна на ВСС.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, точно така – направихме акта и с придружително писмо го предоставихме на вниманието на ВСС. Декларирахме готовност, когато работната група по изработването на Проекта на Наредба за организацията и дейността на Съвета за партньорство започне своята работа, да се координира с нас. Решението на Пленума на ВСС е, че излъчването на съпредседател на ГС към ВСС от страна на ВСС се обвързва с Наредбата за организацията и дейността на Съвета за партньорство.

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Тогава нека в бъдещата среща да се предложи да изберат временно съпредседател на ГС към ВСС от страна на ВСС.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Да, затова казвам, че е приемливо предложението за среща. Знаете, че на миналото ни заседание имаше членове на ВСС и те изразиха положително мнение за нашата работа. Затова, моля за вашите

предложения за още двама представители за срещата. Аз предлагам г-н Герджиков. Други предложения?

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ: Предлагам да не избързваме. Нека да изчакаме и този въпрос на 15 декември отново да го повдигнем. Това е мое мнение.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Подкрепям колегата изцяло по съвсем прагматични и разумни съображения. Настоящият състав на ВСС е с нов персонален състав, имат да решават много организационни проблеми и по нашия въпрос такава е тяхното моментно решение. Вероятно имат по-спешни неща, които трябва да приключат до края на календарната година. Предлагам да изчакаме – 15 декември не е далече. Нека и г-н Славов да е тук и пак да говорим. Струва ми се, че така е разумно и прагматично.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Г-жа Златева, която е експерт на ГС към ВСС, има предложение за среща с председателя на КПИВ, в която да се представи необходимостта от избирането на съпредседател на ГС към ВСС от страна на ВСС. Даже срещата може да бъде в разширен състав с представляващия ВСС. Председател на комисията е г-жа Пашкунова, която уважи наши покани за участие в заседанията ни през м. септември и м. октомври и е запозната с работата ни.

Имаме две предложения – или да изберем сега представители за среща, или да отложим този въпрос за следващото заседание. Доколкото разбирам, ще разгледаме в следващото заседание въпроса.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Напълно съм съгласна, но, ако ми позволите, ще отбележа, че има един голям минус. В заседанието на 15 декември ще обсъждаме теми за цялата 2018 г., които ще влезнат в Годишния ни план по месеци за разглеждане. Това е важно, защото без план не може да започнем годината или най-малкото което е за м. януари да имаме тема. Ако ние не сме наясно с това официално и окончателно новия състав на ВСС не е избрал съпредседател от своя страна, което по категоричен начин показва волята и виждането за легитимност, тогава какво правим през м. януари и с Годишния план. Попадаме в ситуация „§ 22“.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Това е с оглед изготвянето на Годишния ни план, със заявеното ни намерение да си сътрудничим и с новия Съвет, който трябва да бъде създаден.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Знаем ли в кои дни заседава КПИВ?

ЗОРНИЦА ЗЛАТЕВА: Всеки понеделник.

НИКОЛАЙ ГУНЧЕВ: Това е разумно, което казахте. Предлагам да излъчим сега представители, които да се срещнат и представят въпроса. Който желае и има възможност да отиде, нека да каже. 4 декември е ден понеделник, предлагам г-н Георгиев – имате ли възможност, г-н Георгиев? Аз по служебни причини не мога да отида.

ИВАН ГЕОРГИЕВ: Не, точно този понеделник съм зает. Иначе бих дошъл.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Аз ще отида като съпредседател. Предлагам г-жа Дерменджиева също да присъства, както и г-н Герджиков. Г-жо Дерменджиева, г-н Герджиков, имате ли възможност?

ЛЮБОМИР ГЕРДЖИКОВ: Аз няма да мога на 4 декември.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, ще имам възможност. Предлагам г-жа Лисичкова за представител също.

ПРЕДС. МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Добре. Някой друг има ли възможност? Не. Определихме за представители г-жа Дерменджиева – председател на КНОБ, и г-жа Лисичкова – правен експерт на Асоциация „Форум“, както и аз като съпредседател на ГС към ВСС да отправим с писмо молба за участие в заседание на КПИВ за 04.12.2017 г., за да представим необходимостта от избиране на съпредседател на ГС към ВСС от страна на ВСС.

Колеги, изчерпахме точките от днешния дневен ред. С това закривам заседанието. Желая на всички приятни почивни дни.

Заседанието на Гражданският съвет към Висшия съдебен съвет приключи в 11:04 часа.

СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС
ОТ СТРАНА НА НПО: /п/

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА

Протоколирал:
Валентина Тесовска
технически сътрудник